

Î N C H E I E R E

05 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Valentin Volnițchi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valentin Volnițchi împotriva Tatiane Zdrovenco cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Valentin Volnițchi și menținută hotărârea Judecătoriei Ciocana, municipiul Chișinău din 07 aprilie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 14 decembrie 2015, Valentin Volnițchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatiane Zdrovenco cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în luna iulie 2013, a convenit cu Tatiana Zdrovenco să încheie contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău, care aparține cu drept de proprietate Tatiane Zdrovenco și Olgăi Elkina, la prețul de 20 000 Euro.

Menționează că, la data de 16 august 2013, a transmis pârâtei suma de 500 Euro, cu titlul de arvună, în contul prețului apartamentului, fiind întocmită recipisa.

Invocă că, la acel moment, nu dispunea de suma de 20 000 Euro, astfel, a convenit cu pârâta că, achitarea prețului să aibă loc prin contractarea unui credit bancar cu ipotecarea apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău.

Astfel, relevă că, pentru încheierea contractului de ipotecă, la solicitarea băncii a fost evaluat bunul imobil și prin raportul de evaluare nr. 2013/61- 249 din 25 septembrie 2013 s-a stabilit că, valoarea acestuia constituia suma de 380 000 lei.

Susține că, deoarece valoarea apartamentului era mică pentru obținerea unui credit bancar și în vederea sporirii valorii de piață a acestuia, a convenit cu pârâta ca el să efectueze din cont propriu lucrări de reparație, care vor rămâne ulterior în beneficiul său.

Notează că, în perioada octombrie 2013-iulie 2014, a efectuat lucrări de reparație a apartamentului în sumă de 100 000 lei și, anume, au fost îndreptați și

prelucrați pereții, au fost lipite tapete, îndreptate și zugrăvite podurile, schimbată podeaua, instalată rețeaua electrică, schimbat și instalat sistemul sanitar, a gresie în baie și veceu, schimbate ușile interioare și a fost procurată și instalată mobilă și tehnică de uz casnic.

Afirmă că, după efectuarea lucrărilor de reparație și în vederea finisării procedurii de contractare a creditului, a fost evaluat repetat bunul imobil, astfel, conform raportului de evaluare nr. 2014/61-169 din 28 iulie 2014, valoarea de piață a apartamentului constituia suma de 480 000 lei, înregistrând o sporire în valoare de 100 000 lei.

Relevă că, după efectuarea lucrărilor de reparație, pârâta i-a interzis accesul în apartamentul nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău, iar la adresările sale de a achita integral prețul și de a încheia contractul de vânzare-cumpărare, pârâta a refuzat.

Sustine că, vinovat de neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului este pârâta, astfel, consideră că, conform prevederilor art. 633 alin. (2) din Codul civil, urmează a fi încasată din contul pârâtei dublul arvunei.

Mai invocă că, îmbunătățirile aduse apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău au fost suportate din mijloacele proprii.

Solicită încasarea din contul Tatiane Zdrovenco a sumei de 1 000 Euro, cu titlu de dublul arvunei și a sumei de 100 000 lei, ce constituie îmbunătățirile aduse apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 07 aprilie 2016 a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată. A fost încasat de la Valentin Volnițchi în beneficiul Tatiane Zdrovenco cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Prima instanță, respingând cerința cu privire la încasarea dublului arvunei și-a argumentat concluzia prin faptul că, la data de 16 august 2013, reclamantul a transmis pârâtei suma de 500 Euro, cu titlu de arvună în contul procurării apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău, însă vinovat de neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului este reclamantul, partea care a dat arvuna, astfel, pârâta nu poate fi obligată la plata arvunei, ci rămâne cu aceasta.

Totodată, prima instanță a mai reiterat că, pârâta și-a executat obligațiile sale conform actului încheiat între părți, chiar a pus la dispoziția reclamantului bunul imobil, a acordat acestuia un termen mai mult ca rezonabil, care depășește un an, dar reclamantul nu a achitat prețul, fiind, astfel, culpabil de neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare, situație în care, ultimul nu poate beneficia de restituirea dublului arvunei, făcând trimitere la prevederile art. art. 631 și 633 alin. (1) din Codul civil.

Respingând cerința cu privire la încasarea costului îmbunătățirilor aduse apartamentului nr. 50, din str. Aeroport, 11, mun. Chișinău, prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, reclamantul nu a prezentat probe ce ar confirma suma solicitată, or, în ședință nu s-au prezentat probe care ar confirma cheltuielile

legate de lucrările de reparație, cum ar fi, facturi, ordine de plată, bonuri de plată, care să confirme costul materialelor de construcție, utilajului, salariului lucrătorilor care le-au îndeplinit.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016 a fost respins apelul declarat de către Valentin Volnițchi și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 13 aprilie 2017, Valentin Volnițchi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu hotărârile judecătorești, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și au fost apreciate arbitrar probele.

Menționează că, instanțele de judecată, deși au reținut calitatea sa de posesor de bună-credință în raport cu folosirea de apartamentul în litigiu și efectuarea lucrărilor de reparație, nu au interpretat și aplicat corect normele legale referitoare la constatarea sporirii valorii apartamentului enunțat ca urmare a lucrărilor de reparație efectuate de către el și nu au aplicat corect prevederile art. 311 din Codul civil, în sensul compensării sporului de valoare adus apartamentului ca urmare a lucrărilor de reparație.

Invocă că, instanțele de judecată au interpretat eronat prevederile art. 1389 alin. (1) și (2) din Codul civil, deoarece îmbogățirea fără justă cauză presupune de fiecare dată o majorare a patrimoniului dobânditorului din contul patrimoniului prestatorului, majorare care se poate produce în rezultatul acțiunilor prestatorului, și care este urmată de obținerea unui folos material sau a unei economii realizate nejustificat, iar pentru a fi în prezența unui raport juridic de îmbogățire fără justă cauză este important ca îmbogățirea să se producă în lipsa unui temei legal sau contractual. Prin derogare, se va considera îmbogățire fără justă cauză și situația când la momentul îmbogățirii există temei juridic, însă ulterior acesta a decăzut.

Relevă că, reieșind din prevederile art. art. 1392-1393 din Codul civil, îmbogățirea fără justă cauză, impune ca efect juridic, necesitatea restituirii bunurilor sau folosului dobândit ca urmare, în natură sau contravaloarea acestuia.

Afirmă că, instanța de apel a omis să aplice efectele juridice ale îmbogățirii fără justă cauză și, anume, sub aspectul obligației acceptantului (intimatei) de a restitui prestatorului (recurentului) îmbogățirea obținută fără temei legal sau contractual (efectuarea lucrărilor de reparație), or, instanța a reținut totuși sporirea de valoare a apartamentului enunțat cu 100 000 lei, spor care fără vreun temei legal sau contractual, i-a revenit intimatei, care continuie să fie proprietar al apartamentului nr. 50 din str. Aeroport nr. 11, mun. Chișinău, dobândind o sporire de valoare de 100 000 lei.

Consideră că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele prezentate de către el referitor la stabilirea valorii îmbunătățirilor aduse bunului posedat cu bună-credință, iar prima instanță și-a motivat soluția rezumându-se doar la neprezentarea probelor suficiente cu privire la sporirea de valoare adusă apartamentului, fără a oferi o

argumentare plauzibilă și motivată privind respingerea probelor care au fost prezentate, limitând-se doar la aprecierea critică a acestora.

Relevă că, conform pct.10.3 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației procesuale civile la întocmirea hotărârii și încheierii judecătorești nr. 2 din 07 iulie 2008, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată, instanțele judecătorești naționale sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană (Hotărârea Curții Europene din 09 decembrie 1994 pronunțată în cauza Hiro Bălani împotriva Spaniei).

Consideră că, instanța de apel a încălcat flagrant normele de apreciere a probelor prevăzute de art. 130 CPC, deoarece la materialele cauzei au fost prezentate probe contradictorii în raport cu proba pe care instanța și-a întemeiat soluția cu privire la compensarea îmbunătățirii aduse bunului posedat, mai mult, nu a reflectat în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altora.

Invocă că, deși instanța de apel a reținut în calitate de probe raportul de evaluare nr. 2013/61-249 din 25 septembrie 2013, conform căruia valoarea de piață a apartamentului nr. 50 din în str. Aeroport, 11, mun. Chișinău era în mărime de 380 000 lei și raportul de evaluare nr. 2014/61-169 din 28 iulie 2014, care stabilește o valoare de piață în mărime de 480 000 lei, înregistrând o sporire de valoare în mărime de 100 000 lei, a omis aprecierea acestora în coraborare cu celelalte probe din dosar, apreciindu-le incomplet, mai mult, nu a argumentat respingerea probelor prin care se confirmă faptul că, anume el a efectuat lucrările de reparație în sumă de 100 000 lei și, anume, declarațiile martorilor Andrei Cojocari, care nemijlocit a efectuat lucrările de reparație, precum și ale lui Nicolae Tihon și Mihail Groza.

Consideră că, instanța de apel a reținut rapoartele de evaluare enunțate doar sub aspectul indicării valorii de piață a apartamentului în litigiu, fără a analiza și aprecia conținutul acestora la capitolul descrierii stării bunului suspus evaluării, din care rezultă cu certitudine îmbunătățirea stării acestuia și, anume, conform raportului de evaluare nr. 2013/61-249 din 25 septembrie 2013, apartamentul se află în stare tehnică satisfăcătoare, este necesar de efectuat reparația capitală, iar conform raportul de evaluare nr. 2014/61-169 din 28 iulie 2014, apartamentul se află în stare tehnică bună, este necesar de finalizat lucrările de reparație de caracter secundar.

Notează că, reieșind din conținutul acestor rapoarte de evaluare nu poate fi pusă la îndoială faptul că, anume prin lucrările de reparație efectuate de către el, s-a îmbunătățit starea apartamentului nr. 50.

Califică ca eronată argumentarea instanței de apel cu privire la neprezentarea probelor referitor la valoarea lucrărilor de reparație, precum și interpretarea eronată a prevederilor art. 122 alin. (1) CPC, care reglementează că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante, or, instanța de judecată în calitate de unica probă pe care ar fi acceptat-o ar fi fost doar ordinele de plată, facturi și bonuri de plată, recurgând la o apreciere îngustă și limitativă a cercului de mijloace de probă admisibile în acest caz, mai mult, sporirea valorii unui bun nu este determinată de către lege de a fi probată prin anumite mijloace de probațiune, anume instanțele de judecată au sarcina de a aprecia în cumul și în coraport toate probele, altele decât acte de plată, pentru a determina valoarea îmbunătăților aduse.

Astfel, consideră că, instanța de apel eronat a concluzionat că, valoarea îmbunătăților aduse apartamentului enunțat, urma a fi demonstrată doar prin facturi, ordine de plată și bonuri de plată, deoarece prevederile art. 311 din Codul civil indică asupra compensării sporului de valoare a bunului posedat, sporire, care în speță rezultă din rapoartele de evaluare prezentate, în mărime de 100 000 lei.

Relevă că, urmează a se ține cont și de faptul că, lucrările de reparație au fost efectuate cu acordul intimatei, ultima cunoștea despre petrecerea acestora, fapt confirmat prin declarațiile martorului Andrei Cojocari, care urmau a fi apreciate, prin prisma art. 312 din Codul civil, care nu exclude alte pretenții împotriva posesorului de rea-credință. Posesorul de rea-credință poate cere compensarea cheltuielilor aferente bunului doar în cazul în care acestea, la momentul predării, duc la îmbogățirea titularului de drept.

Consideră că, instanța de apel eronat a respins cerința cu privire la restituirea dublului arvunei din contul intimatei, apreciind eronat probele, or, instanța de judecată în stabilirea părții culpabile de neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare a reținut în mare parte, doar declarațiile intimatei, concluzionând că, recurentul nu ar fi avut suma de bani necesară pentru achitarea prețului apartamentului.

Susține că, deși, în acest sens, ambele părți au prezentat probe, prima instanță, în constatarea culpei recurentului la neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare, a reținut ca mijloc de probă doar explicațiile intimatei, iar declarațiile sale au fost reținute în mod selectiv și tendențios, fără a oferi în motivarea hotărârii o explicație plauzibilă în acest sens.

Afirmă că, într-adevăr la momentul achitării arvunei, 13 august 2013, nu dispunea de toată suma în mărime de 20 000 Euro, însă în continuarea argumentării soluției sale, instanța de apel a reținut doar declarațiile intimatei privind lipsa mijloacelor bănești, dar nu și declarațiile sale referitor la propunerea de achitare a prețului apartamentului în rate, în sumă de 10 000 Euro, precum și achitarea chiriei, însă intimata a refuzat.

Astfel, consideră că, prima instanță în mod eronat a constatat că, el este culpabil de neîncheierea contractului de vânzare-cumpărare în sensul lipsei banilor, însă conform circumstanțele de fapt ale cauzei, se constată vina intimatei, care după finisarea lucrărilor de reparație a apartamentului, efectuate cu acordul acesteia, a

refuzat categoric încheierea contractului, solicitând predarea apartamentului și a cheilor, blocând lucrurile sale.

Menționează că, prin erorile admise de către instanțele de judecată i-a încălcat dreptul de proprietate garantat prin art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilită cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Valentin Volnițchi nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Valentin Volnițchi, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul lui Valentin Volnițchi ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Valentin Volnițchi se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Ion Druță

Mariana Pitic